

Alvastra kloster

Fra Wikipedia, den frie encyklopedi (09.10.2010)

Alvastra kloster i Alvastra, Østergötland ble grunnlagt i 1143 av munkene fra Cistercienserordenen i Clairvaux, Frankrike. Disse ble invitert av kong Sverker den eldre og hans norske hustru Ulvhild Håkonsdatter.

Historie

Munkene fra samme orden og samme følge grunnla sannsynligvis parallelt Nydala kloster i Småland. Klosteret i Alvastra kom med tiden til å grunnlegge ytterligere tre klostere i Sverige: Varnhem kloster, Julita kloster og Gudsberga kloster.

I 1312 ble klosterbygningene herjet av brann og det skjedde på nytt på begynnelsen av 1400-tallet. Den hellige Birgitta og hennes ektemann levde en stund på klosteret på midten av 1300-tallet, og det er trolig at Birgitta ble inspirert av cisterciensermunkenes ordensregler da hun senere formulerte sine egne klosterregler.

Ved reformasjonen ble klosterets eiendommer konfiskert av den svenske kronen. Under vinteren 1567-68 ble blant andre Alvastra plyndret og brent av lensherren på Varberg slott, Daniel Rantzau. Inntoget i Västergötland var en gjengjeldelse for den svenske invasjonen av Varberg.

Alvastra klosterruin 2006

Vestfasaden

I den andre halvdel av 1500-tallet ble det hentet stein fra klosterbygningene for å oppføre Vadstena slott og Viningsborg på Visingsö. De første arkeologiske undersøkelsene fant sted i 1893, og mellom 1917 og på midten av 1950-tallet ble det gjort utgravninger.

Bygningene

Selve hjertet i det store klosteranlegget er kirken, hvis vestparti og sydlige tverrskipsgavl med sakristi er vel bevart. Kirken består av kalksten fra Omberg og arkitekturen er enkel, i tråd med ordenens uvilje mot utsmykninger. Bygningen ble oppført under ledelse av franske mestere og med hjelp av folk fra nærheten. Østgøtterne tok til seg de nye teknikkene, særskilt måten man hugget sten på, og brukte dem i deres egne sognekirker.

Kilder

- Regner, Elisabeth, Den reformerade världen. Monastisk och materiell kultur i Alvastra kloster från medeltid till modern tid. Stockholm Studies in Archaeology 35 (diss). 2005.